

15. znanstveni skup o hrvatskim dijalektima *čera – danas – zutra*

Zagreb – Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
13. i 14. studenoga 2025.

Dana 13. i 14. studenog 2025. godine u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti održan je 15. znanstveni skup o hrvatskim dijalektima pod naslovom *čera – danas – zutra*. Suorganizatori su skupa Odbor za dijalektologiju Razreda za filološke znanosti HAZU, Zavod za lingvistička istraživanja HAZU te Institut za hrvatski jezik.

Prvi je skup održan 1976. godine, a u početku se održavao svake dvije godine, a od 1984. svake četvrte godine. Duga tradicija i velik broj izlagača izdvajaju ovaj skup kao središnje mjesto okupljanja stručnjaka za hrvatske dijalekte, nezaobilaznu priliku za razmjenu rezultata najnovijih istraživanja i razgovore o najnovijim dijalektološkim metodama. Zasigurno je riječ o jednom od najvažnijih skupova za hrvatsku, ali i slavensku dijalektologiju općenito.

Za organizaciju skupa bio je zadužen Znanstveno-organizacijski odbor na čelu s predsjednicom akademkinjom Silvanom Vranić (Razred za filološke znanosti HAZU) te tajnicama dr. sc. Martinom Bašić (Zavod za lingvistička istraživanja HAZU), dr. sc. Mirjanom Crnić Novosel (Institut za hrvatski jezik) i dr. sc. Perinom Vukšom Nahod (Institut za hrvatski jezik). Znanstveno-organizacijski odbor još su činili dr. sc. Anita Celinčić (Institut za hrvatski jezik), dr. sc. Željko Jozić (Institut za hrvatski jezik), dr. sc. Ivana Kurtović Budja (Institut za hrvatski jezik), dr. sc. Keith Langston (The University of Georgia), dr. sc. Marija Malnar Jurišić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), dr. sc. Mira Menac-Mihalić (članica suradnica Razreda za filološke znanosti HAZU), akademik Milan Mihaljević (Razred za filološke znanosti HAZU), dr. sc. Tijmen Pronk (Leiden University Centre for Linguistics), dr. sc. Vesna Zečević (Institut za hrvatski jezik, u miru) te dr. sc. Sanja Zubčić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci).

Na skupu je sudjelovalo četrdesetak istraživača iz Hrvatske, Slovenije i Mađarske, a izložene su ukupno 34 teme.

Skup je otvorio predsjednik HAZU akademik Velimir Neidhardt, a sudionike su pozdravili i akademik Ranko Matasović, tajnik Razreda za filološke znanosti, akademkinja Silvana Vranić, predsjednica Odbora za dijalektologiju Razreda za filološke znanosti, dr. sc. Željko Jozić, ravnatelj Instituta za hrvatski jezik te dr. sc. Anja Nikolić-Hoyt, upraviteljica Zavoda za lingvistička istraživanja HAZU.

Izlaganja s radnog dijela skupa bila su podijeljena u sljedeća tematska područja: zapadni govori hrvatskoga jezika, povijesna dijalektologija, organski idiomi kao nematerijalna kulturna baština i opća sekcija.

U tematskoj sekciji o zapadnim govorima hrvatskog jezika izlaganja su održali Ivana Kurtović Budja (*Fonološki opis govora Dubravice*), Maja Barišić (*Iz vokalizma govora Ključa Brdovečkog*), Mateja Šporčić („*Nestalo spot pitona*” – *govor Zaprešića*), Marija Malnar Jurišić i Anita Celinć u suautorstvu (*Iz poredbene analize vivodinske i zapadnogoranske fonologije*), Martina Bašić (*Geolingvistički pogled na nazive za sljepoočnicu u sjevernočakavskim govorima*), Nikola Vuletić (*Geolingvističke strukture leksika preseljeničkih govora u Istri*) te Hrvoje Bazina (*Geolingvistički pogled na bužetski leksik*).

U tematskoj sekciji posvećenoj organskim idiomima kao nematerijalnoj kulturnoj baštini govorili su Ivana Kurtović Budja i Mirela Hrovatin u suautorstvu (*Mjesni govor kao repozitoriji znanja o prirodnom i društvenom okruženju*), Perina Vukša Nahod (*Govori u Dolini Neretve – od zaštite do prakse*), Domagoj Vidović (*Leksik slivanjskoga govora*), Željka Macan i Marija Malnar Jurišić u suautorstvu (*Animalistički frazemi i poslovice u mjesnom govoru Obedišća*) te Diana Stolac i Mirjana Crnić Novosel u suautorstvu (*Gorskokotarski jezični krajolik*).

U tematskoj sekciji o povijesnoj dijalektologiji izlagali su Mate Kapović (*O „ishodišnim sustavima” i vremenskoj dubini izoglosa u određivanju narječnih granica*), Dubravka Ivšić Majić (*O međuovisnosti dijalektologije i etimologije*), Igor Ivašković (*Hrvatski identitet u povijesnim izvorima s prostora današnje Slovenije*), Tjaša Jakop (*Prekmurski govor Cankove skozi čas: od objave narečnega gradiva 1909 do raziskav v 21. stoletju*), Suzana Todorović (*Podgorski narečni govor (slovenskega istrskega narečja) – včeraj, danes, in jutri*), Jurica Polančec (*Glagolski prefiks vi- ‘iz-’ u hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku iz perspektive povijesne dijalektologije*), Amir Kapetanović (*Što o čakavštini kazuju tekstni svjedoci Statuta senjskoga kaptola iz 14. stoljeća*), Marina Marinković (*Međunarječna preplitanja u monografiji Hrnetić iz perspektive povijesne dijalektologije*), Tomislava Bošnjak Botica (*Dijalektna podloga morfološkoga preobilja*).

U općoj sekciji prvog dana svoja su istraživanja izložili Nataša Šprljan (*Sličnosti i razlike između ikavskog i (i)jekavskog štokavskog govora Gračaca*), Luka Velić (*Šćakavizam u novoštokavskim ikavskim govorima Vrpolja i Kninskoga Polja u Kninskoj krajini*), Ante Jurić (*Govor i toponimija Postranja*), Ivan Magaš (*O jezičnome stanju Paljuva*) te u suautorstvu Mislav Benić i Violeta Moretti (*Kategorija brojeva u kukljičkom govoru*). Drugog su dana u općoj sekciji sudjelovali Előd Dudas i Rene Čipan Banja u suautorstvu (*Nov(i) dijalektološki*

pogled – o (još) nekim osobitostima dušnočkoga i baćinskoga govora), Dragan Nimac i Anamarija Sućec u suautorstvu (Tragovi hrvatskog jezika u Villi Mugueti u Argentini: Dijalektološko-sociolingvistička analiza), Filip Galović (Mjesni govori zapadnoga dijela slavonske Posavine danas), Krešimir Čosić (O fonološkim osobitostima govora valpovačke skupine u slavonskoj Podravini na primjeru govora naselja Marjančaci), Josip Perković (Turopoljski govori – 65 godina nakon Šojata), Joža Horvat (Krv, znoj i suze... Tjelesne tekućine u podlozi kajkavskih frazema), Marija Znika (Podgajački izričaji) te Ivana Eterović (Od produkcije prema percepciji: novi pristupi u istraživanjima hrvatskoga dijalektnog krajolika).

Skup je kratkim osvrtom zaključila predsjednica Odbora za dijalektologiju, akademkinja Silvana Vranić.

Jurica Polančec